

SUBGRUPUL DE LUCRU 1.3
Intervenții în domeniul agricol - finanțate din Pilonul II PAC
(măsurile de investiții și alte intervenții în domeniul agricol)
11 noiembrie 2021

MINUTĂ

În data de 11 noiembrie 2021, s-a desfășurat, în sistem de videoconferință, prin intermediul Zoom, reuniunea subgrupului de lucru „Intervenții în domeniul agricol finanțate din Pilonul II PAC (măsurile de investiții și alte intervenții în domeniul agricol)”, referitor la primele versiuni ale fișelor intervențiilor privind investițiile în ferme din cadrul Planului Național Strategic PAC 2023-2027.

La întâlnire au participat dl. Nechita-Adrian OROS, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, dl. Marius Micu, secretar de stat, dna. Daniela REBEGA, directorul general al Autorității de Management pentru PNDR (AM PNDR), reprezentanți ai Autorității de Management pentru PNDR, ai Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, precum și entități publice și private din domeniul agriculturii.

Reuniunea a fost parte din seria consultărilor cu privire la intervențiile propuse prin PNS pentru perioada 2023-2027 atât pentru pilonul I - plăți directe și intervenții sectoriale, cât și pentru pilonul II - dezvoltare rurală.

Astfel, procesul de consultare se adresează celor 12 subgrupuri de lucru în care sunt reuniți peste 160 de parteneri economici și sociali pentru consultarea tuturor intervențiilor care vor fi incluse în PNS.

În deschiderea reuniunii, domnul ministru Adrian Oros a formulat câteva precizări cu caracter general privind intervențiile care au făcut subiectul reuniunii. Domnia sa a precizat că fondurile alocate pentru investițiile în ferme pentru perioada 2021-2027 sunt comparabile ca valoare cu cele disponibile în perioada 2014-2020. Apar însă o serie de modificări ce țin de alocările specifice anumitor tipuri de investiții, care au rezultat în urma analizei SWOT privind dezvoltarea rurală. Astfel, în perioada 2014-2020, submăsura 4.1 a beneficiat de o alocare publică de 877 de milioane de euro. Au fost lansate șase sesiuni începând din 2015, iar până în prezent au fost depuse 4.206 proiecte. Au fost contractate 1.826 proiecte, în valoare de 972 milioane de euro.

Domnul Adrian Oros a subliniat că, ținând cont de faptul că măsura s-a bucurat de un grad ridicat de interes, iar analiza SWOT a reliefat nevoia de continuare a investițiilor în ferme și în zona de procesare în fermă, s-a decis alocarea unor sume mai mari pentru această intervenție în perioada 2021-2027. În perioada de tranziție a fost lansată o nouă sesiune în data de 25 octombrie 2022, cu o alocare publică în valoare de 760 milioane de euro. Această sumă face parte din bugetul disponibil pentru perioada 2021-2027.

În continuare, ministrul agriculturii a arătat că, în urma consultărilor cu mediul asociativ și a experienței acumulate din implementarea PNDR 2020, s-a decis splitarea fostei submăsuri 4.1 în 8 pachete cu buget distinct, atât pentru componenta vegetală, cât și pentru componenta zootehnică și pentru zona montană, astfel încât să fie acoperite cât mai bine nevoile de finanțare specifice fiecărui sector.

Pentru perioada 2023-2027, va continua alocarea sprijinului defalcat pe sectoare. În plus, Ministerul Agriculturii propune două intervenții noi, dedicate investițiilor realizate de formele asociative și una destinată pentru investițiile în cultura de hamei și a strugurilor de masă. În perioada 2014-2020, a fost implementat primul subprogram tematic dedicat pomiculturii, care a avut alocat un buget de 289,4 de milioane de euro. Acest subprogram tematic a contribuit semnificativ la îmbunătățirea situației din sector. De aceea, în perioada de tranziție a fost alocată suma 102,7 milioane de euro pentru acest sector. Intervenția va fi lansată la începutul anului 2022. În perioada 2023-2027 vom continua printr-o intervenție specifică și această măsură.

În perioada 2023-2027, bugetul propus pentru intervenția de investiții în ferme este 725 de milioane de euro. La această valoare se adaugă suma alocată în perioada de tranziție, respectiv 760 de milioane de euro.

Ministrul Adrian Oros a apreciat că suma alocată pentru această intervenție este semnificativă, valoarea ei fiind stabilită tocmai pentru a acoperi nevoile de finanțare din sector.

Domnia sa a reiterat faptul că intervenția a fost splitată pe 8 componente distincte, fiecare beneficiind de o alocare financiară separată, după cum urmează:

1. Investiții în achiziții simple și echipamente agricole - 280 de milioane de euro
 - În perioada de tranziție, bugetul s-a ridicat la 125 de milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, suma propusă este de 155 de milioane de euro.
 - Bugetul alocat acestei intervenții a fost defalcat pe domenii: 80 de milioane de euro pentru sectorul vegetal, 30 de milioane de euro pentru sectorul zootehnic, 20 de milioane de euro pentru legume și cartofi, 25 de milioane de euro pentru sectorul pomicol, hamei și struguri de masă.
2. Achiziții simple și echipamente agricole - tineri fermieri (alocare totală: 125 de milioane de euro)
 - În perioada de tranziție au fost alocate 75 de milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 50 de milioane de euro.
3. Investiții destinate formelor asociative: - 50 de milioane de euro
 - Lansarea acestei măsuri va avea loc în 2023.
4. Investiții în ferme - producție primară - sector pomicol:
 - În perioada de tranziție au fost alocate 70,7 milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 100 de milioane de euro.
5. Investiții în procesare în sectorul vegetal, inclusiv sectorul pomicol:
 - În perioada de tranziție au fost alocate 87 de milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 75 de milioane de euro.
6. Investiții în producția primară - legumicultură și cartof
 - În perioada de tranziție au fost alocate 50 milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 40 milioane de euro.
7. Investiții în ferme - producție primară hamei și struguri de masă
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 15 milioane de euro.
8. A) Investiții în ferme sector zootehnic - producția primară
 - În perioada de tranziție au fost alocate 300 de milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 150 milioane de euro.

B) Investiții în ferme sector zootehnic - procesare în fermă

 - În perioada de tranziție au fost alocate 55 de milioane de euro.
 - În perioada 2023-2027, bugetul propus este de 50 milioane de euro.

Sintetizând, ministrul Adrian Oros a precizat că alocarea bugetară totală propusă pentru intervenția investiții în ferme se ridică la 1,587 miliarde de euro, nivel care depășește alocarea disponibilă în perioada 2014-2020. Domnul Oros a subliniat că a fost o necesitate suplimentarea alocării destinate investițiilor în ferme, pentru a consolida poziția fermierilor și pentru a corecta balanța comercială. Domnia sa a adăugat că efectele benefice ale acestor investiții vor putea fi cuantificate peste câțiva ani.

Totodată, ministrul agriculturii a mai spus că s-au formulat propuneri din piață care vizau alocarea de fonduri mai mari către alte domenii, inclusiv sectorul neagricol. Printre motivele invocate se numără faptul că traversăm o perioadă de criză și că proiectele care vizează investițiile în ferme sunt laborioase. Domnul Oros a arătat că alocarea propusă are la bază rezultatele analizei nevoilor și priorităților agriculturii românești. De aceea, principala preocupare a Ministerului Agriculturii este de a consolida poziția fermierului, piața și să corecteze balanța comercială.

În ceea ce privește finanțarea activităților care nu vizează sectorul agricol, domnul Oros a precizat că și alte instituții ale statului care alocă fonduri consistente pentru dezvoltarea mediului de afaceri, atât din programele structurale, cât și din PNRR.

Doamna Elena-Daniela Rebeaga, directorul general a DGDR - AM PNDR, i-a mulțumit domnului ministru Oros pentru cuvântul de deschidere. Totodată, a arătat că pentru perioada 2023-2027 s-au creat în cadrul acestei intervenții largi 10 pachete de finanțare, respectiv 10 intervenții, pentru a acoperi toate sectoarele identificate în cadrul analizei SWOT și a analizei nevoilor, dar și pentru a sublinia partea de valoare adăugată, respectiv componenta de procesare la nivel de fermă.

Ca elemente de noutate față de perioada de tranziție și de măsura care se află în desfășurare, doamna Rebeaga a subliniat că au fost formulate două intervenții noi. Un alt element de noutate este creșterea dimensiunii economice minime, deoarece obiectivul principal al acestor intervenții vizează creșterea competitivității exploatațiilor agricole. Drept urmare, s-a propus ca dimensiunea economică minimă eligibilă de la care să se pornească cu investițiile la nivelul fermei să fie 12.000 Standard Output (SO), comparativ cu 8.000 SO, cât era valoarea minimă anterior.

Directorul general al DGDR-AM PNDR a mai afirmat că, pentru a oferi acces la finanțare fermelor mici și pentru a le permite o rată mai mare de cofinanțare, fermele mici, până la 12.000 SO, vor putea fi finanțate prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală din LEADER.

În continuare, doamna Rebeaga a motivat că aceasta este o măsură necesară având în vedere că prin LEADER trebuie să se finanțeze altfel de intervenții față de cele finanțate prin programul național, astfel încât să existe o demarcare clară între PNS și abordarea LEADER.

Un alt element de noutate subliniat de doamna Rebeaga este faptul că, în intervenția referitoare la achiziții simple, a fost făcută o defalcare a sumelor pe sectoare, fiecare sector având buget distinct pentru achiziția de echipamente și utilaje agricole, inclusiv echipamente de irigat.

Un alt fapt relevat de doamna Rebeaga este că intensitatea minimă permisă de regulament este de 65%, existând și două excepții, respectiv intervențiile pentru tineri fermieri și irigații, unde intensitatea maximă a sprijinului poate să ajungă la 80%. Și în perioada 2023-2027 se va menține criteriul referitor la stabilirea intensității maxime a sprijinului în funcție de dimensiunea exploatației.

În ceea ce privește eligibilitatea beneficiarilor, directorul DGDR a spus că aceasta se va stabili, în linii mari, urmând principiile deja cunoscute, însă un element de noutate la acest capitol este eliminarea necesității de a prezenta planul urbanistic zonal (PUZ) actualizat, întrucât acest aspect este deja abordat printr-o serie de cerințe cuprinse în legislația națională.

La intervenția nouă privind investițiile în exploatații care produc struguri de masă și hamei, s-a stabilit o dimensiune economică mai mică, pentru a se ține cont de faptul că exploatațiile agricole din acest sector sunt de mici dimensiuni. Vor fi aplicate costuri standard care sunt calculate pe un hectar de cultură înființată.

În ceea ce privește noutățile privind posibilitățile de finanțare a investițiilor în exploatații pomicole, directorul DGDR a subliniat că în actualul exercițiu financiar există o intervenție specifică, care va continua abordarea actuală și din 2014-2020, urmând să fie vizate atât

reconversia, cât și înființarea de plantații noi. Va exista și o componentă pentru achiziția de utilaje noi.

Referitor la selecție, directorul DGDR a precizat că vor fi păstrate în mare parte aceleași criterii de selecție.

După cum a afirmat doamna Rebegea, elementul-cheie al acestui exercițiu financiar este trecerea de la conformitate la performanță, acest aspect fiind tradus la nivelul fiecărei intervenții prin stabilirea unui quantum unitar per proiect care trebuie justificat și respectat în implementare și care este definitoriu față de rambursarea plăților și care poate duce la suspendarea plăților în situația în care există o diferență de 50% între ceea ce s-a planificat și ceea ce s-a realizat. Această suspendare poate să apară dacă argumentele aduse în motivarea acestor diferențe nu vor convinge Comisia Europeană.

La nivelul MADR au fost stabilite o serie de quantumuri unitare, dar procesul nu este finalizat, deoarece sunt avute în vedere o multitudine de aspecte relevate de experiența acumulată din precedentul exercițiu financiar.

Mai departe, directorul DGDR-AM PNDR a reiterat faptul că se păstrează, în mare parte, aceleași condiții de eligibilitate din perioada de tranziție, acestea fiind aplicabile aproape tuturor intervențiilor. De asemenea, oficialul a subliniat, făcând referire la logica intervențiilor, că, în elaborarea PNS, se ține cont de analiza SWOT și de nevoile identificate, respectiv întinerirea generațională a fermierilor, modernizarea exploatațiilor, creșterea nivelului de competențe, adaptarea la metode agricole sustenabile, promovarea inovării, dezvoltarea și consolidarea asocierii, integrarea producției în lanțul valoric și dezvoltarea de modele de producție bazate pe valoare adăugată mare. S-a subliniat necesitatea asocierii fermelor mici pentru ca acestea să poată pătrunde pe piață.

Ca urmare a analizei acestor nevoi, au fost stabilite obiectivele strategice specifice, respectiv consolidarea orientării spre piață și creșterea competitivității, promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură, îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric, îmbunătățirea răspunsului dat de agricultură referitor la exigențele de hrană sănătoasă și alimente de înaltă calitate. Un alt aspect important este componenta de mediu.

Pornind de la nevoile existente în cadrul fermelor, directorul DGDR a arătat că intervențiile au fost structurate astfel: investiții simple în achiziții de utilaje, investiții în producția primară la nivel de fermă și investițiile în creșterea valorii adăugate la nivel de fermă, cu componente precum condiționare, procesare, marketing și comercializare.

După cum a explicat doamna Rebegea, vor fi susținuți tinerii, asocierea fermelor și investițiile care vizează componenta de mediu. Astfel, vor fi prioritizate fermele care practică agricultura ecologică și folosesc metode de eficientizare a utilizării resurselor naturale. Vor fi sprijinite și investițiile care vizează agricultura de precizie, inovarea și digitalizarea. Aceste aspecte sunt prevăzute în obiectivele cuprinse în regulamentele europene, precum și Programul Strategic Național.

Ulterior, Dana Rebegea a detaliat intervențiile care presupun investiții în fermă.

1. Investiții în achiziții simple de utilaje agricole și echipamente agricole, care beneficiază de o alocare totală de 155 de milioane de euro, din care pentru achiziții simple de utilaje agricole și echipamente agricole în sector s-au alocat 80 de milioane de euro pentru sectorul vegetal, 30 milioane de euro pentru sectorul zootehnic, 20 de milioane de euro pentru legume și cartofi, 25 de milioane de euro pentru sectorul pomicol/hamei/struguri de masă.

Beneficiarii eligibili sunt fermierii, cu excepția persoanelor fizice și a formelor asociative cu rol economic.

Ca indicator de realizare, se va ține cont de numărul de operațiuni sau unități care beneficiază de sprijin pentru investiții productive în cadrul fermei. Ca indicator de rezultat, se va avea în vedere obiectivul prioritar, respectiv modernizarea fermelor și

ponderea fermelor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv în vederea utilizării mai eficiente a resurselor.

În funcție de sectorul vizat de această intervenție, s-au stabilit dimensiuni economice diferite. Astfel investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4105 Euro SO la hamei (prag stabilit în funcție de valoarea economică a unui hectar de hamei), 4.000 Euro SO la struguri de masă, 8.000 Euro SO la pomicultură și 12.000 Euro SO la culturi de câmp, legume, cartofi și zootehnie.

În legătură cu restul condițiilor de eligibilitate, directorul DGDR a precizat că sunt aceleași ca și în perioada de tranziție. Astfel, viabilitatea economică a investiției trebuie demonstrată în baza documentației tehnico-economice. Solicitantul trebuie să asigure rata de cofinanțare, având în vedere că intensitatea sprijinului nu va depăși nivelul de 65%. Conform legislației generale, orice investiție trebuie să fie precedată de o evaluare a impactului asupra mediului. Profitul mediu anual ca medie a ultimilor trei ani fiscali nu trebuie să depășească de 4 ori valoarea sprijinului solicitat. În cazul în care proiectul prevede investiții în irigații, se aplică condițiile specifice din regulament. În prezent, a mai explicat doamna Rebegea, propunerea de Regulament are un articol destinat exclusiv irigațiilor.

Oficialul DGDR a subliniat că în perioada următoare vor fi stabilite, în acord cu partenerii sociali prezenți la discuții, criteriile pentru fiecare din aceste principii de selecție, care nu sunt foarte diferite de cele propuse în perioada de tranziție. Alt aspect de care se va ține cont în această etapă de elaborare a PNS va fi prioritizarea beneficiarilor care nu au mai avut acces la fonduri până în momentul depunerii și apartenența la o formă asociativă. Pe lângă aceasta, va fi accentuată componenta de agricultură ecologică, avându-se în vedere astfel și obiectivul european de creștere a suprafețelor pe care se practică agricultura ecologică per total la 25% la nivelul statelor membre. România este deficitară la acest capitol.

Mai mult decât atât, vor fi prioritizați beneficiarii care fac agricultură de precizie și care aplică sisteme de management al riscului. În plus, se va pune accentul pe creșterea nivelului de calificare în domeniu și pe maturitatea solicitantului, în sensul ca acesta să aibă experiență în derularea unui business în agricultură.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de maximum 65% în cazul exploatațiilor de până la 250.000 SO vegetal, și 500.000 SO zootehnic. Fermele cuprinse între 250.000 SO și 500.000 SO (vegetal) și 500.000 SO și 1 milion SO (zootehnic) vor beneficia de o intensitate a sprijinului de 50%, exploatațiile mari (peste 500.000 SO - vegetal și peste 1 milion SO - zootehnic) vor beneficia de 30%, în vreme ce intensitatea sprijinului va fi de până la 80% în cazul costurilor eligibile pentru investiții în irigații în cadrul fermei.

Valoarea maximă a sprijinului propus este de 250.000 de euro.

2. Investiții în achiziții simple de utilaje și echipamente agricole pentru tinerii fermieri (2)

Aceasta este o investiție specifică pentru tinerii fermieri, care are păstrează același indicator de rezultat ca și intervenția precedentă. Indicatorii de realizare sunt mai mulți și accentuează atragerea tinerilor în zonele rurale și susținerea lor. Beneficiarii eligibili sunt cei stabiliți și în perioada de tranziție, respectiv tinerii care au finalizat implementarea planului de afaceri în cadrul submăsurii de instalare a tinerilor fermieri, tinerii fermieri care au primit sprijin prin programul derulat de ADS prin intermediul căruia au beneficiat de teren cu destinație agricolă din domeniul public/privat al statului în arendă sau concesiune, tineri fermieri care s-au instalat cu cel mult 5 ani înaintea depunerii cererii de sprijin pentru această submăsură.

Privitor la condițiile de eligibilitate, directorul DGDR a precizat că există o singură diferență, comparativ cu perioada de tranziție, în sensul că a fost mărită dimensiunea economică, de la 50.000 la 100.000. Principiile de selecție sunt aceleași ca la intervenția prezentată anterior.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil nu va depăși 80% pentru tinerii care îndeplinesc condițiile prevăzute în Regulament, ținându-se cont de mai ales de îndeplinirea criteriului referitor la vârstă, iar cei care sunt instalați cu cinci ani înainte de depunerea cererii, dar au depășit vârsta de 40 de ani vor primi 65%. Acestea sunt condiții cuprinse în propunerea de regulament de Planul Național Strategic. Intensitatea sprijinului va fi de 80% pentru proiectele de irigații din cadrul fermelor gestionate de tinerii fermierii.

3. Investiții pentru formele asociative din sectorul agricol (3)

Beneficiarii sunt cooperative agricole și societățile cooperative agricole, constituite conform legislației în vigoare, precum și grupurile și organizațiile de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare și recunoscute de MADR.

Indicatorul de realizare se referă la numărul de operațiuni sau unități care beneficiază de sprijin pentru investiții productive în cadrul fermei.

Condițiile de eligibilitate sunt similare ca cele aferente intervenției anterioare, respectiv:

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei forme asociative a cărei dimensiune economică (obținută prin cumularea dimensiunilor economice ale exploatațiilor membrilor săi) de minimum 12.000 Euro SO;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Solicitantul va demonstra că investiția propusă prin proiect respectă prevederile legale în vigoare în materie de protecție a mediului;
- Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat;
- Pentru investițiile în sectorul pomicol, solicitantul va realiza investiția doar în UAT-urile determinate conform zonării speciilor, exceptând culturile în sere și solarii, plantațiile de goji și dud și pepinierele;
- Pentru investițiile în sectorul pomicol, în cazul înființării și/sau reconversiei solicitantul trebuie să utilizeze, doar material fructifer din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- Pentru pepiniere solicitantul se angajează că materialul rezultat va fi material fructifer sau de înmulțire din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- În cazul în care proiectul prevede investiții în irigații se aplică condițiile specifice din Regulament.
- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Cu toate acestea, dimensiunea economică a formei asociative nu va scădea, în nicio situație, sub pragul de minimum stabilit prin condițiile de eligibilitate.

În continuare, doamna Rebegea a prezentat criteriile de selecție, după cum urmează:

- dimensiunea economică a exploatațiilor membrilor;
- accesul la finanțare;
- agricultura ecologică și/sau schemele de calitate;
- utilizarea soluțiilor digitale și/sau operațiuni legate de agricultura de precizie;
- managementul riscului;
- principiul nivelului de calificare în domeniul agricol al managerului;
- maturitatea solicitantului;
- operațiunile care contribuie la realizarea de energie regenerabilă/economie circulară.

Intensitate sprijinului nu poate depăși 65%. Nu mai există o prevedere în regulament care să permită o majorare a sprijinului public.

Valoarea maximă a sprijinului public propusă per proiect este de 1,5 milioane de euro.

Ulterior intervenției dnei. Rebegea, a luat cuvântul dna. Andreea Agrigoroaei, director în cadrul AM PNDR, care a prezentat principalele modificări aduse intervenției „Investiții în producția primară - sector zootehnic (4), care dispune de o alocare de 150.000.000 de euro.

Beneficiarii eligibili sunt fermieri, cu excepția persoanelor fizice și a formelor asociative.

Indicatorul de realizare se referă la numărul de operațiuni care beneficiază de sprijin pentru investiții productive în cadrul fermei. Indicatorul de rezultat este reprezentat de modernizarea fermelor, respectiv ponderea fermelor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv în vederea utilizării mai eficiente a resurselor.

Condițiile de eligibilitate se subscriu liniilor aferente acestei intervenții mari destinată investițiilor în ferme, după cum urmează:

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei exploatații agricole cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Investiția trebuie să respecte legislația națională în domeniul sanitar și sanitar-veterinar aplicabilă;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația națională în vigoare;
- Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat;
- În cazul în care dreptul Uniunii implică impunerea de noi cerințe fermierilor, sprijinul poate fi acordat pentru investiții necesare pentru a se conforma respectivelor cerințe, pe o perioadă de maximum 24 de luni de la data la care acestea au devenit obligatorii pentru exploatație (art. 73, alin. 5).

Doamna Agrigoroaei a precizat că principiile de selecție au fost păstrate, deoarece ele aduc un beneficiu pe partea strategiilor care vin pe partea de biodiversitate. În plus, întreaga PAC se bazează pe trecerea de la conformitate la performanță. Drept urmare, principiile de selecție se referă la dimensiunea economică, la accesul la finanțare, agricultura ecologică, apartenența la o formă asociativă, utilizarea soluțiilor digitale și/sau operațiuni legate de agricultura de precizie, managementul riscului, nivelul de calificare în domeniul agricol al managementului exploatației agricole, maturitatea solicitantului, subsectoarele prioritare în cadrul sectorului zootehnic, în vederea echilibrării balanței comerciale.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și va fi de maximum:

- 65% din costurile eligibile per proiect conform art. 73 alin 4). - în cazul exploatațiilor de până la 500.000 SO,
- 50% pentru exploatațiile între 500.000 - 1 milion SO;
- 30% pentru exploatațiile mari (peste 1 milion SO).

În continuare, doamna Agrigoroaei a dat detalii cu privire la intervenția „Investiții în înființarea și reconversia plantațiilor pomicole (5)”, care dispune de o alocare propusă de 100 de milioane de euro și ai cărei beneficiari eligibili sunt fermierii, cu excepția formelor asociative și a persoanelor fizice.

În Planul Național Strategic nu va exista un subprogram specific pentru pomicultură, așa cum a fost în PNDR 2014-2020. Însă, se mențin condițiile de eligibilitate folosite în perioada 2014-2020 și cele cuprinse în submăsura care va fi lansată în perioada de tranziție.

- Solicitantul să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;

- Investiția trebuie să respecte legislația națională în domeniul sanitar și sanitar-veterinar aplicabilă investiției;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Investiția trebuie realizată doar în UAT-urile determinate conform zonării speciilor, exceptând culturile în sere și solarii, plantațiile de goji și dud și pepinierele;
- În cazul înființării și/sau reconversiei solicitantul trebuie să utilizeze, doar material fructifer din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- Pentru pepiniere solicitantul se angajează că materialul rezultat va fi material fructifer sau de înmulțire din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- Exploatarea trebuie să respecte dimensiunile economice viabile:
- dimensiunea minimă a suprafețelor pomicole, inclusiv pepiniere pomicole, deținute în proprietate sau folosință de o exploatare agricolă trebuie să fie de minimum 8000 € SO în cazul investițiilor simple;
- pentru investițiile care presupun reconversie/ înființare plantații pomicole/ producerea de material de înmulțire/ material de plantare fructifer dimensiunea economică a exploatarei agricole trebuie să fie de minimum 8000 € SO;
- Suprafața înființată/replantată prevăzută prin proiect trebuie să fie echivalentă cu minimum 3000 euro SO pentru toate speciile și sistemele de cultură, inclusiv pepiniere;
- Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor 3 ani fiscali) nu depășește de 4 ori sprijinul solicitat;
- Investițiile necesare adaptării la standardele UE, aplicabile producției agricole realizate de tinerii fermieri care se instalează pentru prima dată într-o exploatare agricolă se vor realiza în termen de max. 24 luni de la data instalării.
- În cazul în care proiectul prevede investiții în irigații se aplică condițiile specifice din Regulament.
- Alte angajamente: solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatarei agricole pe toată durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierele marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatarei agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Principiile de selecție vizează dimensiunea exploatarei, investițiile în plantațiile care promovează patrimoniul genetic pomicol (soiuri cu rezistență genetică la boli și dăunători), maturitatea solicitantului, apartenența la o formă asociativă, proprietatea, înființarea de pepiniere și sau reconversiei de plantații pomicole. De asemenea, se va avea în vedere utilizarea soluțiilor digitale. Un alt principiu este cel al accesului la finanțare.

Valoarea maximă a sprijinului este de 1.000.000 de euro. Intensitatea sprijinului nerambursabil este:

- 65% în cazul exploatareilor pomicole de până la 250.000 SO
- 50% pentru exploatarele pomicole între 250.000 - 500.000 SO
- 30% pentru exploatarele mari (peste 500.000 SO exploatarele pomicole)

Totodată, doamna director Andreea Agrigoroaei a oferit informații și referitor la intervenția „Investiții în producție primară și condiționarea - sector legume și/sau cartofi (6)”, care dispune de o alocare de 40 de milioane de euro.

- Beneficiari eligibili: Fermieri, cu excepția persoanelor fizice și a formelor asociative.
- Indicator de realizare

O.20 Numărul de operațiuni sau unități care beneficiază de sprijin pentru investiții productive în cadrul fermei

- Indicator de rezultat

R.9 Modernizarea fermelor: Ponderea fermelor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv în vederea utilizării mai eficiente a resurselor.

Condiții de eligibilitate generale:

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de min. 12.000 € SO;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat;
- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.
- În cazul în care proiectul prevede investiții în irigații se aplică condițiile specifice din Regulament.
- maturitatea solicitantului.

Principiile care vor sta la baza criteriilor de selecție vor avea în vedere:

- dimensiunea economică a exploatației;
- utilizarea soluțiilor digitale;
- apartenența la o formă asociativă;
- agricultura ecologică;
- accesul la finanțare;
- maturitatea solicitantului.

Intensitatea sprijinului nerambursabil nu va depăși:

- 65% în cazul exploatațiilor de până la 250.000 SO;
- 50% pentru exploatațiile între 250.000 SO și 500.000 SO;
- 30% pentru exploatațiile mari (peste 500.000 SO);
- 80 % din costurile eligibile pentru investiții în irigații în cadrul fermei.

Valoarea sprijinului public per proiect propus se ridică la cel mult 1 milion de euro.

În cele ce au urmat, doamna director a oferit partenerilor strategici informații cu privire la intervenția „Investiții în producție primară și condiționare - sector hamei și struguri de masă (7)”, care dispune de o alocare de 15 milioane de euro.

- Beneficiari eligibili: Fermieri, cu excepția persoanelor fizice și a formelor asociative.
- Indicator de realizare

O.20 Numărul de operațiuni sau unități care beneficiază de sprijin pentru investiții productive în cadrul fermei.

- Indicator de rezultat

R9-Modernizarea fermelor: Ponderea fermelor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv în vederea utilizării mai eficiente a resurselor.

- Nevoile la care răspunde intervenția

Modernizarea și restructurarea exploatațiilor mici/mijlocii, în special fermele de familie, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității; (OG1, OS2).

Condițiile de eligibilitate sunt similare celor care se aplică în cazul celorlalte intervenții pe sectorul vegetal:

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4.105 € SO pentru hamei și 4.000 € SO pentru strugurii de masă;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Solicitantul va demonstra, la momentul depunerii proiectului, că investiția propusă prin proiect respectă prevederile legale în vigoare în materie de protecție a mediului;
- Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat;
- Încadrarea în zona de favorabilitate pentru cultura de hamei și în arealul viticol pentru strugurii de masa cu soiuri prevăzute în lista soiurilor recomandate.
- În cazul în care proiectul prevede investiții în irigații se aplică condițiile specifice din Regulament.
- În cazul în care dreptul Uniunii implică impunerea de noi cerințe fermierilor, sprijinul poate fi acordat pentru investiții necesare pentru a se conforma respectivelor cerințe, pe o perioadă de maximum 24 de luni de la data la care acestea au devenit obligatorii pentru exploatare (art 73, alin, 5).

Principiile care vor sta la baza criteriilor de selecție vor avea în vedere:

- maturitatea solicitantului;
- utilizarea soluțiilor digitale și/sau operațiuni legate de agricultura de precizie;
- operațiunile privind economia de apă pentru proiectele care prevăd investiții de modernizare a sistemelor de irigații la nivel de fermă, prin prioritizarea investițiilor care conduc la economii cât mai mari de apă.

Intensitatea sprijinului este 65%, iar valoarea maximă a sprijinului pentru proiect se ridică la 500.000 de euro.

În continuarea prezentării sale, doamna Andreea Agrigoroaei a evidențiat principalele caracteristici ale intervenției „Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul - produselor agricole la nivelul exploatației - sector vegetal și pomicol”. Alocarea acestei intervenții se ridică la 75 de milioane de euro, având aceeași indicatori de realizare și de rezultat ca și celelalte intervenții prezentate anterior.

Totodată, au fost păstrate condițiile de eligibilitate valabile în perioada de tranziție. Singurul element de noutate, important în contextul aplicării noii Politici Agricole Comune, este introducerea principiului economiei circulare.

Doamna director a evidențiat faptul că au fost menținute condițiile de eligibilitate aplicabile în perioada de tranziție, cu excepția faptului că investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei exploatații zootehnice cu o dimensiune economică de minimum 8.000 € SO (exploatare pomicolă)/12.000 € SO (exploatare vegetală).

Directorul general al DGDR, doamna Daniela Rebeaga, a intervenit, subliniind că, pe partea de procesare la nivel de fermă, produsul procesat trebuie să fie inclus în Anexa 1 la Tratat. În continuare, doamna Andreea Agrigoroaei a trecut în revistă principiile de selecție:

- Dimensiunea economică a exploatației;
- Accesul la finanțare;
- Utilizarea soluțiilor digitale;
- Maturitatea solicitantului;
- Apartenența la o formă asociativă;
- Produse înregistrate în sisteme de calitate europene și naționale și produse ecologice;
- Operațiuni aferente economiei circulare;
- Subsectoarele prioritate în cadrul sectorului vegetal și pomicol, în vederea echilibrării balanței comerciale;
- Dezvoltarea lanțurilor scurte alimentare.

Intensitatea sprijinului nerambursabil este:

- 65% pentru exploatațiile vegetale/pomicole de până la 250.000 SO;
- 50% pentru exploatațiile vegetale/pomicole între 250.000 - 500.000 SO;
- 30% pentru exploatațiile mari vegetale/pomicole (peste 500.000 SO).

Valoare sprijinului public/proiect este de maximum 1.000.000 euro.

În ceea ce privește intervenția „Investiții în exploatații pentru procesarea și marketingul legumelor și/sau cartofilor (9)”, doamna Agrigoroaei a precizat că aceasta beneficiază de o alocare de 40 de milioane de euro. Beneficiarii eligibili sunt fermierii, cu excepția persoanelor fizice și a formelor asociative.

Au fost menținuți indicatorii de realizare și de rezultat. Totodată, au fost păstrate și condițiile de eligibilitate, cu mențiunea că investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO. Pe lângă acestea, au fost menținute și principiile de selecție, respectiv:

- dimensiunea economică a exploatației;
- utilizarea soluțiilor digitale;
- apartenența la o formă asociativă;
- produse înregistrate în sisteme de calitate europene și naționale și produse ecologice;
- operațiunile aferente economiei circulare;
- accesul la finanțare;
- maturitatea solicitantului.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil nu va depăși:

- 65% în cazul exploatațiilor de până la 250.000 SO;
- 50% pentru exploatațiile între 250.000 SO și 500.000 SO;
- 30% pentru exploatațiile mari (peste 500.000 SO).

Valoarea sprijinului public/proiect este de maximum 1.000.000 euro.

Ultima intervenție care a făcut subiectul discuțiilor din cadrul grupului de lucru a fost „Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul - produselor agricole la nivelul exploatației - sector zootehnic”, care dispune de o alocare 50 de milioane de euro. Beneficiarii eligibili, indicatorii de rezultat și de realizare sunt aceiași ca și în cazul intervențiilor prezentate anterior.

În plus, au fost păstrate condițiile de eligibilitate și principiile de selecție. În ceea ce privește condițiile de eligibilitate, ca element de noutate poate fi menționat faptul că investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei exploatații zootehnice cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO.

Intensitatea sprijinului nerambursabil și a valorii maxime a sprijinului public/proiect țin cont de specificul sectorului zootehnic, după cum urmează:

- 65% pentru exploatațiile zootehnice de până la 500.000 SO;
- 50% pentru exploatațiile zootehnice între 500.000 - 1 mil SO;
- 30% pentru exploatațiile zootehnice mari, peste 1 mil SO;
- Valoare sprijin public/proiect: maximum 1.000.000 euro.

La finalul prezentării sale, doamna Andreea Agrigoroaei a mulțumit participanților la grupul de lucru pentru atenție și i-a invitat să adreseze întrebări referitoare la aspectele detaliate.

La rândul său, doamna Daniela Rebeaga a subliniat faptul că intervențiile propuse de DGDR-AM PNDR au fost formulate ținându-se cont de analiza SWOT, analiza nevoilor și de propunerile din perioada de tranziție. Doamna Rebeaga a invitat partenerii sociale să se pronunțe cu privire la intervențiile propuse, astfel încât să se faciliteze accesul beneficiarilor la finanțările publice.

Pe cale de consecință, doamna Rebea a dat cuvântul domnului Călin Ion, președintele Asociației Producătorilor de Flori Muntenia, care a solicitat crearea unei intervenții dedicate cultivatorilor de flori. Domnul Călin a menționat că în prezent asociația pe care o conduce reprezintă interesele a 2.400 de producători agricoli, care dispun inclusiv de sere hidroponice, fapt care le permite să obțină recolte succesive. Acesta a ridicat problema accesibilității la măsurile de investiții, deoarece floricultura nu este prinsă în nici o intervenție. Problema acestui subsector derivă și din eligibilitatea pe Pilonul I deoarece suprafețele ocupate cu flori se situează între 1000 și 9.000 mp, iar o discuție pe acest aspect trebuie abordată inclusiv în grupul pe Pilonul I la definirea hectarului eligibil.

Directorul DGDR - AM PNDR a răspuns, precizând că s-a dorit integrarea sectorului cultivatorilor de flori în intervenția dedicată sectorului hameiului și strugurilor de masă, însă acest lucru nu s-a putut realiza deoarece cele două reprezintă culturi perene și nu s-a putut stabili o dimensiune economică care să acopere toate categoriile de produse, având în vedere că un hectar de teren cultivat cu flori are o dimensiune economică de 44.000 SO.

Doamna Rebea a solicitat ca asociația să transmită, în scris, informații detaliate referitoare la nevoile identificate în sector, mai ales pe partea de achiziții de utilaje sau de investiție în sere.

În continuare, directorul DGDR a dat cuvântul domnului Florentin Bercu, directorul executiv al UNCSV, care a declarat că producătorii pe care îi reprezintă doresc modificarea dimensiunilor economice cuprinse în intervenții, iar la cooperative dimensiunea să nu fie aceeași ca la exploatații, propune ca dimensiunea să fie de minimum 1.000.000 euro SO, redefinirea fermei de familie pentru a se evita situațiile în care pot să apară condiții artificiale, precum și introducerea unor elemente care să permită finanțarea unor servicii de consiliere/mentoriat pentru cooperativele care au până în 3 ani vechime și creșterea sumei alocate pentru susținerea formelor asociative de la 1,5 milioane la 2,5 milioane euro și intensitatea sprijinului de la 65% la 75%, propune să fie prioritizate cooperativele în cadrul măsurilor și nu o intervenție separată. A apreciat includerea la principiile de selecție a managementului riscului, cu referire la asigurarea culturilor.

Totodată a propus definirea fermei mici ca având între 12.000 și 50.000 SO, a fermei medii între 50.000 și 300.000 SO, a fermei mari între 300.000 SO și 3 mil SO și a fermei foarte mari peste pragul de 3 mil SO. În cazul fermei de familie a ridicat problema clarificării definiției astfel încât să fie evitate situațiile ca membrii aceleiași familii să dețină mai multe firme care exploatează mai multe exploatații agricole.

A menționat că va trimite detalii în scris cu privire la nevoile care sunt diferite ale cooperativelor și o analiză economică bazată pe indicatorii din bilanțul contabil.

În ceea ce privește plafonul aplicabil investițiilor în procesarea la nivelul fermei, este considerat insuficient pentru o unitate de procesare.

Legat de formele asociative, acesta apreciază că rentabilitatea unei astfel de forme este asigurată de la un minimum de 1600 Ha.

Doamna Daniela Rebea a precizat că distribuția bugetului alocat PNS s-a realizat în funcție de nevoile identificate în sector și în conformitate cu analiza SWOT și propunerile venite din mediul asociativ și în acord cu normele europene. Astfel, majorarea alocării pe un sector ar defavoriza alt sector.

În continuare a luat cuvântul domnul Ion Păunel - Asociația Salvați Țăranul, care a solicitat alocarea unui buget distinct de circa 200 de milioane de euro pentru construirea, renovarea sau reconversia spațiilor protejate pentru cultivarea legumelor și aici să fie luate în considerare și spațiile protejate pentru flori (coroborat cu includerea pentru flori a unei suprafețe eligibile de minimum 500 mp pentru plățile SAPS). A ridicat inclusiv problema formelor asociative care au nevoie de spații protejate pentru răsadurile pe care le produc

pentru membri lor. Totodată a solicitat introducerea posibilității cultivării strugurilor de masă în spații protejate, cu o alocare de 30 mil. euro În plus, Ion Păunel a precizat că nu consideră oportună majorarea SO pe plafonul minim.

Mai departe, domnul Cristian Găina (AMCOR) a argumentat că trebuie introduse criterii de evaluare a performanței în cazul beneficiarilor PNS, astfel încât aceștia să fie încurajați și sprijiniți să își comercializeze cu succes produsele, pentru a nu rămâne dependenți de subvenții sau alte forme de sprijin acordate de stat. A menționat că prognozele din proiect se reflectă în cifrele financiare prezentate la depunerea Cererii de finanțare și se impune o mai atenta monitorizare a proiectului prin care sa se urmărească atingerea prognozelor făcute la stadiul de proiect, A propus și o punctare diferențiată în cadrul criteriilor de selecție pe categorie de dimensiune a fermelor.

Doamna Daniela Rebegea a precizat că modificări de acest tip pot fi introduse în baza unui consens la nivelul partenerilor strategici.

La rândul său, domnul Aurel Badiu (ASAS) a subliniat că investițiile realizate cu fonduri din PNS trebuie să se realizeze cu asumarea unor indicatori de rezultat, asumați, măsurabili care să fie introduși în zona criteriilor de eligibilitate. Sunt necesare asigurări că fondurile cheltuite chiar produc un plus de valoare la final de implementare a proiectelor.

De asemenea a propus ca evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte să se facă apriori deoarece implică studii care costă foarte mult iar aceste cheltuieli sunt suportate de solicitanții ale căror proiecte nu ajung sa fie finanțate din fonduri publice.

Directorul general al DGDR-AM PNDR a mulțumit pentru aceste observații și a dat cuvântul doamnei Nina Gheorghiu. Reprezentanta LAPAR a mulțumit antevorbitorilor pentru opiniile exprimate, menționând că, în multe cazuri, opinia specialiștilor LAPAR a fost confirmată de opiniile exprimate de ceilalți participanți la discuție. În plus, doamna Gheorghiu a subliniat că LAPAR dorește creșterea SO pentru cooperative, astfel încât să se stimuleze asocierea micilor fermieri, în vederea repunerii terenurilor agricole în circuitul comercial și să se creeze pârgurile necesare pentru ca membrii cooperativelor să poată investi în spații de depozitare.

Doamna Gheorghiu a reiterat solicitarea privind redefinirea fermei de familie, pentru a se elimina condițiile artificiale.

Doamna Rebegea a mulțumit pentru opiniile exprimate și i-a rugat încă o dată pe participanții la discuție să transmită observații scrise, astfel încât să se poată face modificările necesare, cu respectarea regulamentelor. În plus, directorul DGDR a evidențiat că prin PNS trebuie sprijiniți și micii fermieri și că se va face o analiză la toate fermele sub 5 hectare pentru ca, eventual, să se recalibreze dimensiunea optimă. O altă analiză va avea în vedere managementul riscului.

Ulterior, a luat cuvântul domnul Ioan Gociman, directorul tehnic executiv al Asociației Aberdeen Angus România, membră a ProAgro, care a mulțumit AM PNDR pentru deschiderea față de propunerile venite din mediul asociativ și în special pentru includerea în categoria beneficiarilor intervenției privind instalarea tinerilor fermieri a persoanelor care au peste 40 de ani, deoarece astfel se deschide accesul la finanțare pentru un număr mai mare de fermieri care au făcut investiții în zootehnie.

Reprezentantul Asociației Aberdeen Angus România a solicitat ca dimensiunea economică stabilită în cazul fermelor crescătorilor de vaci din rasele Angus și Limousine să fie recalculată, la nivelul fermelor care dețin vaci din alte rase de lapte și de carne. Totodată, domnul Ioan Gociman a precizat că numeroși beneficiari au achiziționat utilaje și au construit cu fonduri europene grajduri și abatoare, însă situația economică nu le-a permis să mai achiziționeze și animale de rasă. Drept urmare, a propus structurarea unei linii de finanțare în cadrul PNS pentru achiziția de animale de rasă.

Reprezentanții DGDR au arătat că prevederile din Regulament permit finanțarea achiziționării de animale doar în cazul instalării tinerilor fermieri și în cazul finanțărilor acordate pentru

refacerea potențialului afectat de dezastre naturale. Legat dimensiunea economică, doamna Andreea Agrigoroaei a precizat că SO se stabilește pe categorii de vârstă și nu în funcție de rase.

În continuare, doamna Rebea a dat cuvântul domnului Mora Acatiu, reprezentantul Asociației Cultivatorilor de Hamei din România, care a subliniat că alocările propuse din PNS pentru susținerea cultivatorilor de hamei vor avea un impact pozitiv asupra producției interne și, implicit, asupra balanței comerciale. Totodată, domnul Mora Acatiu a precizat că producătorii din sector doresc extinderea listei de cheltuieli eligibile, astfel încât să fie incluse achiziția de butași de hamei și întreg procesul de condiționare și procesare la nivelul fermei, care se finalizează cu înșiruirea și tratarea cu CO₂ a pecetilor de hamei.

Doamna Daniela Rebea a mulțumit domnului Mora Acatiu pentru informațiile oferite cu privire la condițiile specifice de cultivare și procesare la nivelul fermei a hameiului și a adresat interlocutorului rugămintea de a formula în scris propunerile discutate în cadrul grupului de lucru, astfel încât acestea să se fie cuprinse în fișa intervenției.

În continuarea discuțiilor, doamna Mara Cazacu, reprezentanta WWF, a propus două idei documentate în cadrul proiectului de cercetare european UNISECO („Înțelegerea și îmbunătățirea sistemelor agroecologice din UE” coordonat de Thunen Institute of Farm Economics din Germania), desfășurat în programul Horizon2020, anume ca, în cadrul PNS, să fie inclusă: o linie de finanțare prin care fermierii să fie sprijiniți să composteze gunoiul de grajd, să depoziteze și să valorifice compostul, atât pentru uz în cadrul fermei, ca alternativă mai sănătoasă la îngrășămintele chimice, dar și în scopul diversificării veniturilor; și o linie de finanțare pentru infrastructuri comunitare de depozitare și procesare a materiilor prime din agricultură, care să poată fi accesată și de entități publice și/sau de GAL-uri, ca alternativă la infrastructurile private (ale fermierilor) care se dezvoltă mult mai greu din cauza mai multor impedimente. Totodată, a propus simplificarea regulilor pe care trebuie să le îndeplinească fermele mici, pentru a avea acces la finanțări nerambursabile, și contorizarea impactului pozitiv pe care acestea le au asupra ecosistemului și a securității alimentare. Legat de spațiile de procesare, normele naționale de igienă și siguranță alimentară sunt în mod constant considerate a fi prea complicate, consumatoare de resurse și birocratice pentru micii producători, creând o barieră suplimentară pentru începerea unor astfel de investiții. De exemplu, o recomandare a UE privind vestiarul din unitățile de procesare a fost transpusă în România ca obligație de a avea trei camere separate pentru îmbrăcăminte și duș. Infrastructurile comunitare, utilizabile de către fermieri individuali/asociații de la nivelul unei comunități, ar putea fi concepute astfel încât să aibă un scop de generare de venituri pentru investitorul public (primăria) pentru a se asigura sustenabilitatea financiară pe termen lung și un management profesionist, precum și pentru a reinvesti în alte nevoi sau priorități ale comunității, inclusiv dezvoltarea ulterioară a lanțului (scurt) de aprovizionare prin crearea de noi piețe de desfacere pentru produsele rezultate (accesul pe piață fiind o altă problemă majoră cu care se confruntă producătorii locali). Legat de compost, problema pe care am identificat-o este legată de cadrul deficitar de politici publice care să susțină această practică la scară largă și în conformitate cu obligațiile impuse prin dispozițiile legale (Directiva Nitrați transpusă în Codul de Bune Practici Agricole). Gestionarea corectă a compostului presupune costuri suplimentare inițiale pentru instalarea unei infrastructuri adecvate la nivelul fermei, dar și o complexitate ridicată în modul în care sunt depozitate și utilizate ingredientele și apoi în modul în care compostul este aplicat pe teren. Există o lipsă de finanțare și infrastructură publică necesară pentru a sprijini producția și utilizarea compostului, care ar putea fi transformat și într-o oportunitate de afaceri pentru fermele mai mari. Soluția formulată în atelierelor noastre de lucru cu părțile interesate este un pachet de noi instrumente publice pentru investiții și consolidarea cunoștințelor pe acest subiect:

- O măsură de finanțare pentru platformele și echipamentele de depozitare a gunoiului de grajd în ferme, ceea ce poate fi transformat într-o activitate generatoare de venit, și o măsură de finanțare „în oglindă”, dedicată primăriilor pentru investiții în facilități comunitare de compostare și vânzare a compostului;
- Utilizarea la scară largă a unui plan de fertilizare simplificat pentru fermele mici și cuplarea obligatorie a planurilor de fertilizare cu testarea și monitorizarea regulată a solului în fermele

mari, care ar putea face parte dintr-o aplicație IT pentru gestionarea nutrienților, integrând detalii despre fermă, rezultatele studiilor solului cu referințe spațiale și temporale, culturile utilizate și nivelurile de producție dorite, precum și indicații privind limitele și cerințele relevante pentru gestionarea nutrienților;

▫ Transferul de cunoștințe și bune practici, mergând dincolo de instruirile clasice pentru a stimula diseminarea de la fermier-la-fermier, prin sistemul AKIS emergent; acest sistem ar trebui să răspundă nevoilor diferite, pe clase de ferme, și adaptat la realitățile locale, utilizând o abordare multidisciplinară, inclusiv cu privire la adaptarea practicilor la condițiile climatice locale, sănătatea plantelor și a solului, biodiversitate și servicii ecosistemice.

Directorul DGDR a arătat că finanțarea nerambursabilă poate acoperi anumite procese, cât timp produsele rezultate din compostare sunt folosite doar la nivel de fermă. Însă, a adăugat oficialul MADR, în cadrul unei scheme de ajutor de stat, un întreprinzător care nu e fermier ar putea procesa și comercializa compostul.

În cele ce au urmat, doamna Rebegea a dat cuvântul domnului Bogdan Chiripuci, reprezentantul Clubului Fermierilor Români, care a solicitat informații cu privire la posibilitatea modificării alocării bugetare pe componentele specifice din PNS și a propus stabilirea unui prag de rentabilitate pentru ferme, opinând că fermele care exploatează mai puțin de 170 de hectare nu pot fi rentabile. Totodată, domnul Chiripuci a menționat că este necesar să se aloce un sprijin mai mare pentru cultivatorii români de cartofi, mai ales că numărul acestora este în regres. Una dintre propunerile avansate are în vedere structurarea finanțărilor pe tipuri de investiții, mai ales că în cultura cartofului sunt necesare investiții în utilaje agricole care nu pot fi folosite la alte culturi, astfel că randamentul investițiilor în utilaje este scăzut, precum și pe tipuri de ferme, respectiv ferme mici, ferme medii și ferme mari.

În plus, reprezentantul Clubului Fermierilor Români a menționat că asistăm la scumpirea energiei, iar o soluție ar fi crearea unor linii de finanțare pentru producția de biomasă. Doamna Daniela Rebegea a mulțumit pentru observații și a explicat faptul că în fișe este menționat că se finanțează o serie de cheltuieli pentru biomasă cu condiția utilizării în fermă.

La rândul său, doamna director Andreea Agrigoroaei a detaliat că beneficiile acestui tip de investiție exced prevederile din Anexa I la Tratat. În plus, experiența DGDR AM PNDR arată că investițiile necesare pentru producția de biomasă sunt consistente, iar în prezent este necesar ca fondurile europene să fie ajustate astfel încât să fie acoperite nevoile specifice agriculturii și dezvoltării rurale românești.

Mai mult decât atât, directorul DGDR a subliniat că intervențiile discutate cu grupurile de lucru au fost structurate în baza analizei SWOT, realizată în cursul anului trecut, precum și a experienței acumulate în perioadele anterioare și perioada de tranziție.

Domnul Aurel Badiu (ASAS) a punctat că, atunci când se calculează dimensiunea economică a unei ferme de cartofi, trebuie să se țină cont și de rotația culturilor. Astfel, o fermă care exploatează o suprafață de trei hectare cultivate cu cartofi trebuie să dețină o suprafață de minimum 12 hectare, pentru a putea respecta cerințele privind rotația culturilor.

Ținând cont de specificul fiecărei culturi, doamna Rebegea a reluat cererea față de mediul asociativ de a transmite recomandări cu privire la alocările financiare și condițiile specifice fiecărei intervenții, pentru a se identifica cele mai bune soluții de finanțare pentru antreprenorii din mediul rural, inclusiv pentru cultivatorii de cartofi.

În cele ce au urmat, doamna Alina Crețu, reprezentanta Asociației Producătorilor de Porumb din România, a precizat că asociația va transmite puncte de vedere în scris referitor la informațiile privind intervențiile din PNS și a cerut clarificări legate de vârsta maximă pe care o pot avea beneficiarii intervenției privind instalarea tinerilor fermieri, valoarea granturilor pe proiect acordate cooperativelor și coroborarea finanțărilor cu evoluția prețurilor la inputuri și utilaje. De asemenea, doamna Crețu a precizat că fermierii trebuie lăsați să

lucreze cu genetica pe care o consideră optimă pentru dezvoltarea fermelor proprii și să nu fie depunțați dacă nu aleg genetică românească.

Directorul DGDR a arătat că eliminarea pragului de 40 de ani este cumulată cu instalarea cu maximum 5 ani înaintea depunerii cererii de finanțare. Astfel, vârsta eligibilă ar putea urca la 45 de ani. Această prevedere va fi coroborată cu nivelul de calificare al beneficiarului.

Referitor la achiziția de utilaje, suma propusă acoperă o dotare minimă la nivel de fermă. În cazul creșterii prețurilor, a arătat doamna Rebegea, valoarea nu va putea fi modificată deoarece este condiționată de cuantumul mediu unitar.

Referitor la achiziția de genetică românească sau de soiuri aclimatizate, doamna Rebegea a explicat faptul că numeroși beneficiari au întâmpinat probleme întrucât nu au utilizat soiuri adaptate condițiilor locale de climă și sol.

Domnul Cristian Găina (AMCOR) a dorit să precizeze că fermierii români au fost nevoiți, în anumite situații, să achiziționeze material genetic din alte state deoarece piața internă nu acoperea cererea. Referitor la aspectele discutate privind producția de energie, domnul Găina a recomandat introducerea în Planul Național Strategic a termenului de „prosumator”, care desemnează o entitate care este și producător și consumator de energie simultan. Domnia sa a dat exemplul altor programe structurale, care permit stocarea în sistem a energiei produse și utilizarea ei la momentul la care producătorul are un consum mai ridicat. În plus, în opinia sa, ar trebui facilitate investițiile în utilaje și echipamente „verzi” utilizate pe întreg lanțul de producție și comercializare.

Referitor la intervenția pentru sectorul pomicol, Cristian Găina a precizat că ar trebui introduse SO diferențiate în funcție de dimensiunea exploatației din perspectiva unei culturi intensive versus o cultură clasice, deoarece costurile înființării fiecărei dintre cele două culturi diferă foarte mult. Pe lângă aceasta, ar trebui introduse diferențieri între culturile cu soiuri cu productivitate mare față de cele tradiționale sau între culturile irigate și cele neirigate. Privitor la achiziția de utilaje și echipamente specifice unui singur tip de cultură, Cristian Găina a mai declarat că aceste investiții vizează mai degrabă firmele mari și nu fermierii mici, astfel că nu se justifică alocări de acest tip din PNS.

Doamna Nina Gheorghiu, reprezentanta LAPAR a adăugat că este necesar ca PNS să facă trecerea concretă de conformitate la eficiență, motivând că fermele mici trebuie să se asocieze pentru a fi rentabile. Mai mult decât atât, doamna Gheorghiu a subliniat necesitatea definirii clare a fermelor de familie și a cooperativelor și de evaluare a eficienței acestora, pentru a se elimina posibilitatea creării unor condiții artificiale care să afecteze concurența loială. Totodată a afirmat faptul că dimensiunea de 12.000 SO a unei cooperative este nerentabilă.

Domnul secretar de stat Marius Mihai Micu a apreciat pozitiv comentariile doamnei Gheorghiu, arătând că, în ceea ce privește fermele asociative, MADR consideră că sunt mai multe elemente de selecție de luat în considerare cu privire la mărimea, vechimea și eficiența economică a cooperativei.

Totodată, domnul Micu a precizat că MADR dispune de o serie de studii pe care le utilizează pentru a defini PNS. Alte studii sunt în curs de definitivare la nivelul structurilor ministerului, însă partenerii strategici pot transmite informații relevante care să contribuie la scrierea eficientă a planului.

Referitor la trecerea către eficiență și majorarea dimensiunii economice minime, domnul secretar de stat a precizat că PNS trebuie analizat nu doar din perspectiva rentabilității economice, ci și a componentei sociale. Drept urmare, PNS trebuie să contribuie la consolidarea poziției tuturor fermierilor.

Domnia sa a mai arătat că, prin creșterea dimensiunii economice minime la 12.000 SO, se dorește delimitarea acestei intervenții de formele de sprijin destinate fermelor mici, disponibile prin componenta LEADER. Așadar, majorându-se mai mult dimensiunea economică minimă, nu se vor mai putea îndeplini cerințele aferente componentei sociale. De altfel, după cum a subliniat domnul secretar de stat Mincu, regulamentele europene menționează în repetate rânduri obligativitatea de a finanța fermele mici și fermele medii.

În continuare, domnul Florentin Bercu a propus identificarea unor forme de sprijin pentru fermierii mici care activează în cadrul unor cooperative. Totodată, domnul Bercu a mai propus redistribuirea unui procent de 1% din Pilonul I către Pilonul II pentru măsuri de managementul riscului.

Domnul Marius Mihai Micu a precizat că transferul între piloni trebuie să se bucure de acceptul formelor asociative participante la discuții. Domnul secretar de stat a adresat reprezentanților formelor asociative participante la discuții să transmită observații cu privire la temele discutate, care să fie analizate la nivelul AM PNDR și mai apoi integrate, sub rezerva respectării prevederilor legale, în fișele intervențiilor. Ulterior parcurgerii acestor etape, va avea loc un nou grup de lucru pe aceeași tematică.

Domnul secretar de stat a dat cuvântul domnului Romulus Oprea, președintele Federației Naționale Cartoful din România (FNCR). Domnia sa a precizat că ar trebui analizate situațiile în care s-au creat condiții artificiale în timpul implementării PNDR 2020 și care au creat perturbări pe piață. Domnul Oprea a dat exemplul culturii de cartofi, care se află, în opinia sa, în competiție cu cultura mare, deși accesul la finanțare este mai limitat și costurile specifice pot fi mult mai greu recuperate.

Domnul secretar de stat a arătat că s-au făcut alocări distincte pe sectoare tocmai pentru a elimina discrepanțele dintre fermieri. Domnia sa a mulțumit partenerilor strategici pentru participarea la discuții și a precizat că procesul de consultare va continua, urmând ca în cursul lunii decembrie să fie organizată o nouă întâlnire în care să fie discutate noile fișe ale intervențiilor prezentate anterior.

Marius - Mihai MICU
SECRETAR DE STAT

